

فصل اول: کلیات (۱)

• مابعدالطبیعه:

- ۱- قلمرو اصلی فلسفه، پهنه‌ی بی‌پایان هستی است.
- ۲- فلسفه، علم هستی‌شناسی است و به این اعتبار، «مابعدالطبیعه» نامیده می‌شود.
- ۳- مابعدالطبیعه به شناخت اشیا (از آن جهت که هستند و هستی دارند) می‌پردازد.
- ۴- «وجود»، اساسی‌ترین مفهوم و مدار همه‌ی بحث‌های مابعدالطبیعه است.
- ۵- مابعدالطبیعه درباره‌ی «مطلق وجود» (یعنی وجود به‌ماهو وجود) سخن می‌گوید.

• نکته: تفاوت «مابعدالطبیعه» با «ماوراءالطبیعه»:

- **مابعدالطبیعه:** علم به وجود و احوال آن است و یک دانش است.
 - **ماوراءالطبیعه (ترانس فیزیک):** مرتبه‌ای از عالم هستی است که ورای جهان مادی است.
- مابعدالطبیعه = هستی‌شناسی = فلسفه‌ی اولی = متافیزیک = شناخت احکام مطلق وجود

• تفاوت «مطلق وجود» با «وجود مطلق»:

- **مطلق وجود** = وجود بدون هیچ قید و شرط است. یعنی فقط و فقط وجود یعنی وجود به‌ماهو وجود
- **وجود مطلق** = خداوند

• روش مابعدالطبیعه:

- ۱- قلمرو مابعدالطبیعه، «مجموع هستی» است نه بخشی از آن.
- ۲- فلسفه در شناخت هستی اشیا تا آن‌جا ریشه‌یابی می‌کند که به وجود محض برسد.
- ۳- مابعدالطبیعه، وجود اشیا را به کمک تبیین عقلانی یعنی به روش تعقلی می‌شناسد.

• زبان مابعدالطبیعه:

- ۱- از نظر یک فیلسوف، اشیا و موجودات در حکم حروف و کلمات و جملات هستند و هستی و وجودشان در حکم معنای آن‌هاست.
- ۲- فیلسوف فهم خود را از معانی و حقایق اشیا با احکام و عوارض وجود آن‌ها به زبان خاصی بیان می‌کند.
- ۳- مابعدالطبیعه مباحث خود را در قالب مفاهیمی چون وجوب و امکان، علت و معلول، وجود و ماهیت و ... تبیین می‌کند.

• هدف مابعدالطبیعه:

- ۱- فیلسوف می‌خواهد تصویری جامع و صحیح از جهان هستی به‌دست آورد.
- ۲- فلسفه می‌خواهد از ورای همه‌ی موجودات به کل هستی نظر کند و با یک دید کلی هستی را بشناسد.
- ۳- فلسفه = سیر و حرکت انسان است به‌صورتی که جهانی شود عقلانی، درست مشابه و نظیر جهان عینی و خارجی.
- ۴- فلسفه = *الحکمة هی صیورۃ الانسان عالماً عقلياً مضاهياً للعالم العینی.*

هر آن‌کو ز دانش برد توشه‌ای جهانی است بنشسته در گوشه‌ای

۵- فلسفه با **حیرت** آغاز می‌شود، حیرت در برابر هستی و وجود، حیرت در برابر زندگی.

۶- افلاطون: «فلسفه منحصرأً با حیرت در برابر هستی آغاز می‌شود.»

• فطرت اول و ثانی:

- ۱ - **ملاصدرا** در کتاب «مبدأ و معاد» به نقل از ارسطو می‌گوید که «طلب فلسفه در گرو عبور از فطرت اول به فطرت ثانی است و بدون آن، فلسفه بی‌معنا و بی‌فایده به نظر می‌رسد.»
 - ۲ - **فطرت اول:** حالت عادی ما در برخورد با مسائل هر روزی زندگی است.
- تو کز سرای طبیعت نمی‌روی بیرون کجا به کوی طریقت گذر توانی کرد
جمال یار ندارد نقاب و پرده ولی غبار ره بنشان تا نظر توانی کرد

۳ - آدمی باید برای لحظاتی از قید عقل معاش فارغ شود و شروع به تفکر کند و این **تفکر** همان «فطرت ثانی» است.

عجز از ادراک ماهیت عمو
حالت عامه بود مطلق مگو
زان که ماهیات و سرّ سرشان
پیش چشم کاملان باشد عیان

• **دین و فلسفه:**

در معارف وحی مطالب فراوانی می‌توان یافت که به طور مستقیم و غیرمستقیم به حقیقت و احوال وجود مربوط می‌شود.

۱- **ماهیت فلسفی:** بحث درباره‌ی احوال وجود در هر جا و به هر زبانی که مطرح شود، به قلمرو فلسفه تعلق دارد و اختلاف در تعبیر به قلمرو فلسفه خدشه‌ای وارد نمی‌کند.

حسن روی تو به یک جلوه که در آینه کرد
این همه نقش می و نقش نگارین که نمود
این همه نقش در آینه‌ی اوهام افتاد
یک فروغ رخ ساقی است که در جام افتاد

• **امام خمینی (ره)** درباره‌ی اختلاف در تعبیر می‌فرماید: «اگر یک مطلب به زبان‌های مختلف هم بیان شود، باز همان مطلب است.»

- **در آیات قرآن** هم به این مفاهیم اشاره شده است؛ به‌عنوان مثال:

- **وَلِلّٰهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ** قَائِمًا تَوَلَّوْا فَمَنْ وَجَّهَ اللّٰهُ مَشْرُقًا وَمَنْ جَعَلَ اللّٰهُ مَشْرُقًا وَمَنْ جَعَلَ اللّٰهُ مَغْرِبًا
- **هُوَ الْاَوَّلُ وَالْاٰخِرُ وَالظّٰهِرُ وَالْبَاطِنُ** وَ هُوَ بَكْلٌ شَيْءٌ عَلِيمٌ: اوست آغاز و اوست پایان، اوست آشکار و اوست پنهان و او به هر چیز آگاه است.

- **در خطبه‌ی اول نهج‌البلاغه** درباره‌ی معرفت به خدا می‌خوانیم:

- «... آغاز دین، معرفت و شناخت کردگار است و **کمال معرفت**، ایمان به ذات آفریدگار است، **کمال ایمان** در توحید اوست و **کمال توحید** در اخلاص به ساحت مقدس اوست و **کمال اخلاص** در نفی صفات زاید بر ذات اوست ...»

- حضرت علی (ع) درباره‌ی **موجودات برتر از عالم طبیعت** (فرشتگان و ملائک) که واسطه‌ی بین خدا و عالم طبیعت‌اند می‌فرماید:

۱ - موجودات کاملی هستند عاری از ماده و قوه.

۲ - جملگی مجردند و **فعلیت تمام** دارند.

۳ - در نهایت کمال ممکن‌اند.

۴ - ذات باری تعالی بر آن‌ها تجلی کرده و نورانی شده‌اند.

۵ - **واسطه‌ی فیض** آفرینش‌اند.

• حضرت فاطمه زهرا (س) در خطبه‌ی دوم بلاغات النساء می‌فرماید: «... خدایی که دیدگان او را دیدن نتوانند و گمان‌ها چونی و چگونگی او را ندانند، همه‌چیز را از هیچ پدید آورده و بی‌نمونه‌ای انشاء کرد.»

۲- **دعوت به تفکر:**

۱ - در صدر اسلام، دو جبهه پدید آمدند:

۱-۱ - **اهل حدیث:** ۱ - جبهه‌ی نفی و تعطیل بودند که ۲ - معلوماتشان در حدود نقل و روایت احادیث بود ۳ - و هرگونه بحث و تجزیه و تحلیل در مسائل دین را ناروا می‌شمردند.

۱-۲ - **معتزله:** ۱ - بحث عقلی در مباحث مابعدالطبیعه‌ی دین را جایز می‌دانستند. ۲ - به شیعه نزدیک‌تر بودند.

• **خاستگاه فلسفه‌ی اسلامی** را باید در «**متن و بطن اسلام**» جست‌وجو کرد نه در برخورد تاریخی اسلام با فلسفه‌های دیگر و **محتوای فلسفه‌ی اسلامی** را «**دیدگاه‌های ژرف کتاب و سنت**» نسبت به «جهان هستی» تشکیل می‌دهد و شکل و صورت و چگونگی تبیین و استدلال در آن به شیوه‌ی فلاسفه است.

کنکورهای سراسری داخل و خارج کشور

۱. کدام عبارت در مورد فطرت ثانی درست نیست؟

(سراسری - ۹۲)

- (۱) آدمی را از مناسبات زندگی هر روزه می‌گسلد و به تأمل در مورد آن‌ها وامی‌دارد.
- (۲) مسایلی برای انسان ایجاد می‌کند، که در نظر بسیاری از مردم فاقد اهمیت است.
- (۳) بدون کنار گذاشتن امور و مسائل روزمره‌ی زندگی، نمی‌توان به آن رسید.
- (۴) بیدار شدن آن در آدمی، حساب سود و زیان‌های عادی را در هم می‌ریزد.

۲. در نظر فیلسوف، موجودات نسبت به هستی به منزله‌ی ...

(سراسری - ۹۳)

- (۱) حروف‌اند و هستی در حکم کلمات است.
- (۲) کلمات‌اند و هستی، معنای آن‌هاست.
- (۳) خوانندگان یک کتاب به خود کتاب‌اند.
- (۴) جملات و معانی یک کتاب به کل کتاب‌اند.

۳. دست‌یابی به «وجود محض»... مابعدالطبیعه است و آن‌جا که از سیر و حرکت انسان، تبدیل او را به جهانی عقلانی، مشابه جهان عینی، بخواهیم جوهر و عرض... مابعدالطبیعه است و آن‌جا که از سیر و حرکت انسان، تبدیل او را به جهانی عقلانی، مشابه جهان عینی، بخواهیم دست به دامان... مابعدالطبیعه شده‌ایم.

(خارج از کشور - ۹۰)

- (۱) زبان - زبان - هدف
 - (۲) روش - زبان - هدف
 - (۳) زبان - روش - موضوع
 - (۴) روش - روش - موضوع
۴. مهم‌ترین عاملی که انسان را در مسیر تفکر می‌اندازد، ... است و استقهای که ذهن را متوجه ... می‌کند، مفهوم ... می‌باشد.

(خارج از کشور - ۹۱)

- (۱) مسئله‌ی علیت - علت - چیستی
- (۲) ادراک قانون علت و معلول - علت - چرا
- (۳) ادراک قانون علت و معلول - مسئله‌ی علیت - چرا
- (۴) مسئله‌ی علیت - ادراک قانون علت و معلول - چرا

(خارج از کشور - ۹۲)

۵. کدام عبارت در مورد ماهیت معارف دینی درست است؟

- (۱) مواضع نظری دین درباره‌ی جهان هستی، محتوایی فلسفی دارد.
- (۲) بسیاری از مسائل دینی وجود دارد که به زبان فلسفی بیان شده است.
- (۳) معارف دینی همگی ماهیتی فلسفی دارند، هر چند در نحوه‌ی بیان متفاوت‌اند.
- (۴) نمی‌توان معارف دینی را، که ماهیتی فلسفی دارند، به شیوه‌ی فلسفی بررسی کرد.

۶. در بیت «تو کز سرای طبیعت نمی‌روی بیرون / کجا به کوی طریقت گذر توانی کرد»، «گذر به کوی طریقت» عبارت است از:

(خارج از کشور - ۹۳)

- (۱) عبور از فطرت اول به فطرت ثانی
- (۲) تبیین عقلانی مسائل اساسی حیات
- (۳) بی‌اعتنایی به امور طبیعی و تأمل در اهداف مهم
- (۴) حرکت از فطرت ثانی و رسیدن به اصل حقیقت

(سراسری - ۸۵)

۷. از دقت در بیت: «جمال یار ندارد نقاب و پرده ولی / غبار ره بنشان تا نظر توانی کرد» کدام مفهوم، مستفاد می‌گردد؟

- (۱) لازمه‌ی صیانت از فطرت اول، تقید به تعقل و عقل معاش است.
- (۲) طلب فلسفه در گرو عبور از فطرت اول به فطرت ثانی است.
- (۳) فطرت اول، بیدار نگه داشتن حالت جست‌وجوگری در انسان است.
- (۴) فطرت ثانی، خروج از حد و مرز فطرت اول و زیر پا نهادن است.

(خارج از کشور - ۹۴)

۸. طرح مباحث هستی در معارف الهی نشان‌دهنده‌ی کدام مورد است؟

- (۱) اصول و مسائل زیربنایی دین، ماهیت فلسفی دارند.
- (۲) دین در حقیقت و ذات خود چیزی جز فلسفه نیست.
- (۳) فلسفه چیزی غیر از معارف الهی را بیان نمی‌کند.
- (۴) زبان دین و فلسفه، اختلاف اساسی و ماهوی ندارد.

۹. خاستگاه فلسفه‌ی اسلامی را باید در کجا جست‌وجو کرد و حرمت بحث و تعمق و تجزیه و تحلیل در مسائل عقلی از سوی چه کسانی از مسلمانان مطرح شد؟

(خارج از کشور - ۸۷)

- (۱) در متن و بطن خود اسلام - معتزله و اشاعره
- (۲) در متن و بطن خود اسلام - اهل حدیث
- (۳) در برخورد تاریخی اسلام با فلسفه‌های دیگر - اهل حدیث
- (۴) در برخورد تاریخی اسلام با فلسفه‌های دیگر - معتزله و اشاعره

۱۰. بیت «هر آن کوز دانش برد توشه‌ای / جهانی است بنشسته در گوشه‌ای» بیانگر... است که... را دنبال می‌کند. (سراسری - ۸۸)

(۱) زبان فلسفه - زدودن ابرهای حیرت از برابر دیدگان فطرت

(۲) زبان فلسفه - صیرورة الإنسان عالماً عقلياً مضاهياً للعالم العینی

(۳) روش مابعدالطبیعه - زدودن ابرهای حیرت از برابر دیدگان فطرت

(۴) هدف مابعدالطبیعه - صیرورة الإنسان عالماً عقلياً مضاهياً للعالم العینی

۱۱. فراغ از قید عقل معاش و پرداختن به پاسخ‌گویی به پرسش‌هایی که ابتلای انسان به حیرت و شگفتی را به دنبال دارد، در گرو... است و طرح سؤالات، برخاسته از...، می‌باشد. (سراسری - ۸۷)

(۱) عبور از فطرت اول به فطرت ثانی - فطرت انسان که رو به سوی پرستش دارد

(۲) خروج از فطرت ثانی به فطرت اول - فطرت انسان که رو به سوی پرستش دارد

(۳) خروج از فطرت ثانی به فطرت اول - اقتضای ذات بشر که موجودی متفکر است

(۴) عبور از فطرت اول به فطرت ثانی - اقتضای ذات بشر که موجودی متفکر است

۱۲. زبان مابعدالطبیعه، استفاده از حروف و کلمات و جملات که همان... است، می‌باشد و هدفش... است که انسان... (سراسری - ۸۹)

(۱) اشیاء و موجودات - به دست دادن تصویری جامع و صحیح از جهان هستی - جهانی شود عقلانی مشابه با جهان عینی

(۲) اشیاء و موجودات - تفسیر و تعیین جایگاه هر موجود در زنجیره‌ی وجود - قادر به فهم جایگاه خود در آفرینش شود

(۳) اوصاف ظاهری موجودات - تفسیر و تعیین جایگاه هر موجود در زنجیره‌ی وجود - جهانی شود عقلانی مشابه با جهان عینی

(۴) اوصاف ظاهری موجودات - به دست دادن تصویری جامع و صحیح از جهان هستی - قادر به فهم جایگاه خود در آفرینش شود

۱۳. با توجه به جایگاه و موقعیت وحی که معارف سرچشمه‌ی آسمانی دارند و از طریقی غیر از تفکر بشر به دست ما رسیده‌اند، کدام عبارت، صحیح به نظر نمی‌رسد؟ (سراسری - ۸۷)

(۱) معارف دینی به ذات خود مهبیای تبیین عقلانی و فلسفی هستند.

(۲) خاستگاه فلسفه‌ی اسلامی را باید در برخورد تاریخی اسلام با فلسفه‌های دیگر، جست‌وجو کرد.

(۳) فلسفه‌ی اسلامی فلسفه‌ای است که محتوای اصلی و ستون فقرات آن را کتاب و سنت تشکیل می‌دهد.

(۴) امکان استفاده از بیان فلاسفه در تفسیر دیدگاه‌های اسلامی پس از ارتباط تاریخی و فرهنگی با حکمای یونان، فراهم شد.

۱۴. جهان‌شناسی عرضه شده از سوی اسلام، چگونه شناختی از جهان است و معارف دینی در اسلام، از چه ویژگی برخوردار است؟ (سراسری - ۸۷)

(۱) یک جهان‌بینی مبتنی بر وحی و آگاهی برتر - ذاتاً مهبیای تبیین عقلانی است.

(۲) یک جهان‌بینی مبتنی بر وحی و آگاهی برتر - مبتنی بر تعبد و پذیرش درونی مکلف است.

(۳) یک جهان‌شناسی هم افق و سازگار با معرفت فلسفی - ذاتاً مهبیای تبیین عقلانی است.

(۴) یک جهان‌شناسی هم افق و سازگار با معرفت فلسفی - مبتنی بر تعبد و پذیرش درونی مکلف است.

۱۵. نخستین گام ورود به آستانه‌ی تفکر فلسفی... است و این گام هرگز محقق نمی‌شود جز با... و بیت: (فارج از کشور - ۸۹)

«هر آن کوز دانش برد توشه‌ای / جهانی است بنشسته در گوشه‌ای» مبین... مابعدالطبیعه است.

(۱) گرفتار آمدن به حیرت در برابر هستی - گذر از فطرت اول به فطرت ثانی - هدف

(۲) احساس نیاز به معرفت و شناخت - گذر از فطرت اول به فطرت ثانی - هدف

(۳) گرفتار آمدن به حیرت در برابر هستی - توجه به ذات جست‌وجوگر تشنه‌ی معرفت - موضوع

(۴) احساس نیاز به معرفت و شناخت - توجه به ذات جست‌وجوگر تشنه‌ی معرفت - موضوع

۱۶. آن دسته از مسلمانان که جبهه‌ی نفی و تعطیل را تشکیل می‌دادند و بحث و تعمق و تجزیه و تحلیل در موضوعاتی هم‌چون «الرحمن علی العرش استوی» را جایز نمی‌شمردند،... بودند. (فارج از کشور - ۸۷)

(۱) اشاعره و معتزله

(۲) اهل حدیث و معتزله

(۳) اهل سنت و معتزله

(۴) اهل سنت و اهل حدیث

۱۷. عبارت «صبرورة الانسان عالماً عقلياً مظاهياً للعالم العینی» بیانگر ... است که آغازگر آن به بیان افلاطون ... می‌باشد.

(خارج از کشور - ۸۵)

- (۱) نهایت علوم - حیرت در برابر هستی و گرفتار آمدن به بهت
- (۲) نهایت علوم - چشم‌پوشی از سایه‌های منقش بر دیوار غار وجود
- (۳) هدف مابعدالطبیعه - چشم‌پوشی از سایه‌های منقش بر دیوار غار وجود
- (۴) هدف مابعدالطبیعه - حیرت در برابر هستی و گرفتار آمدن به بهت

۱۸. انسان، زمانی در آستانه‌ی تفکر فلسفی قرار می‌گیرد که ... و طلب فلسفه به بیان صدرالمتألهین در گرو ... است.

(سراسری - ۹۰)

- (۱) دچار حیرت شود - عبور از فطرت اول به فطرت ثانی
- (۲) دچار حیرت شود - گذر از ماهیات و وصول به «وجود»
- (۳) به صحنه‌ی «وجود» قدم بگذارد - عبور از فطرت اول به فطرت ثانی
- (۴) به صحنه‌ی «وجود» قدم بگذارد - گذر از ماهیات و وصول به «وجود»

آزمون‌های کانون و سایر

۱۹. عاملی که باعث ایجاد مکاتب و روش‌های مختلف در علوم انسانی می‌شود، تفاوت در بینش ... است و مابعدالطبیعه از یک

(آزمون کانون - ۹۰)

سلسله مسائل دربارهی ... سخن می‌گوید و قلمرو آن ... است.

- (۱) فلسفی نسبت به جهان مادی - مطلق وجود - مجموع هستی
- (۲) تجربی نسبت به انسان - وجود مطلق - قسمتی از هستی
- (۳) فلسفی نسبت به انسان - مطلق وجود - مجموع هستی
- (۴) فلسفی نسبت به انسان - وجود مطلق - قسمتی از هستی

۲۰. بحث در مراتب و درجات هستی، جایگاه انسان در عالم هستی و غیره، در معارف الهی ... و در خطبه‌ی اول نهج‌البلاغه، کمال

(آزمون کانون - ۹۰)

توحید در ... و کمال ایمان در ... اوست.

- (۱) حاصل اندیشه‌ی فیلسوفان است - ایمان به ذات آفریدگار - توحید
- (۲) ماهیت فلسفی این مباحث را دگرگون می‌سازد - اخلاص به ساحت مقدس - نفی صفات زاید بر ذات حق
- (۳) مواضع نظری دین را دربارهی جهان هستی بیان می‌کند - اخلاص به ساحت مقدس - توحید
- (۴) به زبان فیلسوفان است اما به قلمرو فلسفه تعلق ندارد - ایمان به ذات آفریدگار - نفی صفات زاید بر ذات حق

۲۱. با توجه به فرمایش علی (ع)، دربارهی موجودات برتر از عالم طبیعت، یعنی فرشتگان و ملائک، کدام گزینه نادرست است؟

(آزمون کانون - ۹۱)

- (۱) آن‌ها موجوداتی هستند که هیچ «استعداد و قوه‌ای» در خود ندارند.
- (۲) آن‌ها موجودات کاملی هستند عاری از ماده و قوه، فعلیت تمام دارند و در حرکت به سوی کمال هستند.
- (۳) آن‌ها موجوداتی برتر از عالم ماده، واجد همه‌ی کمالات ممکن بوده، دارای فعلیت کامل‌اند.
- (۴) آن‌ها موجوداتی هستند که واسطه‌ی فیض آفرینش، بین عالم طبیعت و خداوند می‌باشند.

۲۲. جمله‌ی «الکیفیه مجهوله و السؤال عنه بدعه» توسط چه گروهی مطرح شد و آن را در پاسخ چه کسانی می‌گفتند؟

(آزمون کانون - ۹۰)

- (۱) اهل حدیث - پرسش‌کنندگانی که بحث عقلی را در مباحث مابعدالطبیعه‌ی دین جایز می‌دانستند.
- (۲) اهل حدیث - پرسش‌کنندگانی که مباحث عقلی را در دین جایز نمی‌دانستند.
- (۳) معتزله - پرسش‌کنندگانی که تجزیه و تحلیل در مسائل عقلی را جایز می‌دانستند.
- (۴) معتزله - پرسش‌کنندگانی که هرگونه بحث و تعمق را در مباحث مابعدالطبیعه‌ی دین جایز نمی‌دانستند.

۲۳. فاطمه‌ی زهرا (س) در خطبه‌ی ... فرمودند: «خدایی که همه چیز را از هیچ پدید آورد و بی نمونه‌ای انشاء کرد. نه به آفرینش

(آزمون کانون - ۹۲)

آن‌ها نیازی داشت و نه از آن خلقت سودی برداشت، جز آن که خواست تا ... را آشکار سازد.»

- (۱) اول نهج‌البلاغه - قدرتش
- (۲) اول نهج‌البلاغه - عظمتش
- (۳) بلاغات النساء - عظمتش
- (۴) بلاغات النساء - قدرتش

۲۴. بر خورد ائمه‌ی اطهار (ع) به هنگام پرسش از آیه‌ی «الرحمن علی‌العرش استوی» چگونه بوده است؟*(آزمون کانون - ۹۰)*

- (۱) به تعطیل تفکر امر می‌کردند.
- (۲) پاسخ‌هایی در حدّ توان فکری پرسش‌کننده، بیان می‌نمودند.
- (۳) این‌گونه سؤالات را محکوم می‌کردند و بدعت می‌شمردند.
- (۴) بحث عقلی را در این‌گونه مسائل ناروا می‌شمردند.

۲۵. در کدام عبارت به هدف مابعدالطبیعه اشاره نشده است؟*(آزمون کانون - ۹۲)*

- (۱) مقصود فلسفه شناخت کل جهان هستی است.
- (۲) فیلسوف می‌خواهد تصویری جامع و صحیح از جهان هستی به‌دست آورد.
- (۳) فلسفه سیر و حرکت انسان است، به‌صورتی‌که جهانی شود عقلانی، درست مشابه جهان عینی و خارجی.
- (۴) فلسفه می‌خواهد اثبات کند جهان هستی به ماده و طبیعت منحصر می‌شود.

۲۶. برای توضیح و تفسیر معارف دینی می‌توان از مفاهیم ... و زبان ... مدد گرفت و ... بحث و تعمق در مسائل مابعدالطبیعه‌ی دین را*(آزمون کانون - ۹۰)*

ناروا می‌شمردند.

- (۱) عرفانی - فلسفی - معتزله
- (۲) فلسفی - مابعدالطبیعه - اهل حدیث
- (۳) فلسفی - علوم طبیعی - اهل حدیث
- (۴) عرفانی - مابعدالطبیعه - معتزله

۲۷. صدرالمتألهین، فیلسوف بزرگ اسلامی در کتاب ... از قول ... نقل می‌کند که طلب فلسفه در گرو عبور از فطرت اول به فطرت*(آزمون کانون - ۹۲)*

ثانی است که منظور لزوم عبور از ... به ... است.

- (۱) اصول کافی - ارسطو - فطرت اول - عقل معاش
- (۲) اصول کافی - افلاطون - عقل معاش - تفکر و تعقل
- (۳) مبدأ و معاد - ارسطو - عقل معاش - تفکر و تعقل
- (۴) مبدأ و معاد - افلاطون - عقل معاش - تفکر و تعقل

۲۸. از دیدگاه حضرت علی (ع)، «آغاز دین»، «کمال ایمان» و «کمال اخلاص»، به ترتیب کدام‌اند و این عبارات در کدام خطبه‌ی نهج‌البلاغه*(آزمون کانون - ۹۲)*

آمده است؟

- (۱) معرفت‌کردگار - توحید - ایمان به ذات آفریدگار - خطبه‌ی دوم

- (۲) توحید - معرفت و شناخت‌کردگار - نفی صفات زاید بر ذات احدیت - خطبه‌ی دوم

- (۳) شناخت‌کردگار - توحید - نفی صفات زاید بر ذات احدیت - خطبه‌ی اول

- (۴) توحید - نفی صفات زاید بر ذات احدیت - ایمان به ذات آفریدگار - خطبه‌ی اول

۲۹. اساسی‌ترین مفهوم و مدار همه‌ی بحث‌های مابعدالطبیعه، ... است و مابعدالطبیعه، وجود اشیاء را به کمک روش ... می‌شناسد و*(آزمون کانون - ۹۲)*

مباحث وجود در فلسفه به قصد شناخت ... است.

- (۱) وجود بدون هیچ‌گونه قید و شرط - تعقلی - کل جهان هستی
- (۲) مطلق وجود - استدلالی - جایگاه انسان در عالم هستی

- (۳) وجود با قید و شرط - تعقلی - کل جهان هستی
- (۴) وجود مطلق - استدلالی - جایگاه انسان در عالم هستی

۳۰. از دیدگاه حضرت علی (ع) در خطبه‌ی اول نهج‌البلاغه در باب معرفت خداوند و مبدأ هستی، به ترتیب کمال چه اموری در «ایمان*(آزمون کانون - ۹۲)*

به ذات آفریدگار» و «اخلاص به ساحت مقدس او» است و ایشان درباره‌ی «فرشتگان و ملائک» چه نظری داشتند؟

- (۱) اخلاص - معرفت - موجوداتی مجردند که فعلیت تمام دارند.
- (۲) اخلاص - توحید - موجودات کاملی هستند که عاری از ماده و قوه‌اند.

- (۳) توحید - ایمان - موجوداتی مجردند که فعلیت تمام دارند.
- (۴) معرفت - توحید - موجودات کاملی هستند که عاری از ماده و قوه‌اند.

۳۱. در خطبه‌ی اول نهج‌البلاغه از نظر امام علی (ع)، اخلاص، کمال چه چیزی است و این بحث بیانگر چیست؟*(آزمون کانون - ۹۲)*

- (۱) ایمان - ماهیت و محتوای فلسفی برخی متون دینی

- (۲) ایمان - تضاد و تعارض میان دین و فلسفه از نظر پیشوایان دین اسلام

- (۳) توحید - ماهیت و محتوای فلسفی در متون دینی

- (۴) توحید - تضاد و تعارض میان دین و فلسفه از نظر پیشوایان دین اسلام

(آزمون کانون - ۹۳)

۳۲. معارف دینی از چه طریقی به ما رسیده‌اند و به ذات خود چه ویژگی‌ای دارند؟

- (۱) از طریقی غیر از تفکر بشر و به ذات خود مہیای تبیین عقلانی و فلسفی هستند.
- (۲) از طریق تفکر بشر و به ذات خود مہیای بحث‌های ماوراءالطبیعی هستند.
- (۳) از طریق وحی و به ذات خود مہیای تفسیر و تعبیر بحث‌های تجربی هستند.
- (۴) از طریق تفکر بشر و به ذات خود مہیای تبیین عقلانی و غیرفلسفی هستند.

(آزمون کانون - ۹۳)

۳۳. کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) اهل حدیث، هرگونه بحث و تعمق و تجزیه و تحلیل در مسائل مابعدالطبیعی دین را ناروا می‌شمردند.
- (۲) معتزله، به شیعه نزدیک‌تر و کم و بیش از عقل فلسفی و استدلالی بهره‌مند بودند.
- (۳) معتزله، بحث عقلی را در مباحث مابعدالطبیعی دین جایز می‌دانستند.
- (۴) اهل حدیث، نتوانستند در برابر موج مخالف، ایستادگی کنند و سرانجام تقریباً منقرض شدند.

(آزمون کانون - ۹۳)

۳۴. مقصود فلاسفه از فطرت اول چیست و حالتی که در آن به انسان دست می‌دهد کدام است؟

- (۱) حالت فرو ریختن سود و زیان‌های مادی - دچار شدن به حیرت و شگفتی
- (۲) مشغول بودن با مسائل اساسی خلقت - نزدیک شدن به گوهر وجود خویش
- (۳) حالت عادی ما در برخورد با امور روزمره - مشغول بودن به زندگی معمولی
- (۴) سؤال از حقیقت هستی - درک حقیقت اشیا و دریافت راز هستی

۳۵. در خطبه‌ی اول نهج‌البلاغه، امام‌علی(ع) «اخلاص» را کمال چه چیزی می‌دانند و عبارت «الحکمة هی صیورۃ الانسان عالمًا عقلیاً

(آزمون کانون - ۹۰)

مضاهیاً للعالم العینی» اشاره به چه چیزی دارد؟

- (۱) ایمان - موضوع مابعدالطبیعی
- (۲) ایمان - هدف مابعدالطبیعی
- (۳) توحید - هدف مابعدالطبیعی
- (۴) توحید - موضوع مابعدالطبیعی

(آزمون کانون - ۹۳)

۳۶. کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) فلسفه حدود توانایی روش تجربی را تعیین می‌کند و مبانی علوم را تحکیم می‌کند.
- (۲) فلسفه به تحقیق درباره‌ی مبانی خاص علوم تجربی و مبانی کلی علوم انسانی می‌پردازد.
- (۳) فلسفه می‌کوشد تا کلی‌ترین اموری را که انسان با آن‌ها روبه‌روست، تبیین عقلانی کند.
- (۴) فلسفه درباره‌ی اعتبار و ارزش روش تجربی در شناخت طبیعت سخن می‌گوید.

(آزمون کانون - ۹۳)

۳۷. کدام گزینه در تفاوت مابعدالطبیعی و ماوراءالطبیعی درست نمی‌باشد؟

- (۱) مابعدالطبیعی یک دانش به حساب می‌آید اما ماوراءالطبیعی مرتبه‌ای از عالم هستی است.
- (۲) مابعدالطبیعی، متافیزیک و ماوراءالطبیعی، ترانس فیزیک است.
- (۳) ماوراءالطبیعی، علم به وجود و احوال آن است ولی مابعدالطبیعی، ورای طبیعت و جهان مادی است.
- (۴) مابعدالطبیعی نام دیگر فلسفه است و ماوراءالطبیعی مرتبه‌ای از عالم هستی است.

۳۸. گروهی که صدر اسلام، تجزیه و تحلیل در مباحث دینی را ... نمی‌شمردند، ... نام داشتند و در مقابل آن‌ها ... قرار داشتند که ...

(آزمون کانون - ۹۳)

- (۱) ناروا - اهل حدیث - معتزله - معلوماتشان در حد نقل احادیث بود.
- (۲) روا - اهل حدیث - معتزله - به شیعه نزدیک‌تر بودند.
- (۳) ناروا - معتزله - اهل حدیث - به شیعه نزدیک‌تر بودند.
- (۴) روا - معتزله - اهل حدیث - معلوماتشان در حدود نقل احادیث بود.

(آزمون کانون - ۹۳)

۳۹. کدام بیت اشاره به ارتباط دین و فلسفه دارد؟

- (۱) عجز از ادراک ماهیت عمو / حالت عامه بود مطلق مگو
- (۲) هر آن کو ز دانش برد توشه‌ای / جهانی است بنشسته در گوشه‌ای
- (۳) زان که ماهیات و سرّ سرّشان / پیش چشم کاملان باشد عیان
- (۴) منقطع گردد اگر فیضش دمی از کائنات / هستی از ذرات عالم در زمان برخاستی

*(آزمون کانون - ۹۳)***۴۰. کدام گزینه در مورد فلسفه‌ی اسلامی مناسب‌تر است؟**

- ۱) متون اسلامی جهان‌شناسی به خصوصی را عرضه می‌کند که با معرفت فلسفی، هم‌افق و سازگار نیست.
- ۲) متون اسلامی بر تفکر و اندیشه در مباحث جهان‌شناسی اصرار می‌ورزد و آن را از مستحبات شرعی می‌شمارد.
- ۳) معارف دینی اگر چه سرچشمه‌ی آسمانی دارند اما به ذات خود مهیای تبیین عقلانی و فلسفی هستند.
- ۴) خاستگاه فلسفه‌ی اسلامی را باید در ارتباط تاریخی مسلمانان با حکمای یونانی جست و جو کرد.

۴۱. در خطبه‌ی امام علی (ع) اول‌الدین معرفت و کمال معرفت‌الصدق به و کمال التصدیق به توحید و کمال توحید الاخلاص له*(آزمون کانون - ۹۳)***... «تصدیق به و الاخلاص له» به ترتیب بر چه چیز دلالت دارند و بیانگر کدام مورد است؟**

- ۱) آغاز دین، معرفت و شناخت کردگار است - کمال ایمان به ذات آفریدگار در اخلاص است - ماهیت فلسفی برخی از متون اسلامی
- ۲) کمال معرفت و شناخت کردگار، ایمان به ذات آفریدگار است - کمال توحید در اخلاص به ساحت مقدس پروردگار است - ماهیت فلسفی برخی متون اسلامی

۳) آغاز دین، معرفت و شناخت کردگار است - کمال ایمان به ذات آفریدگار در اخلاص به ساحت مقدس اوست - ماهیت فلسفی تمامی متون اسلامی

۴) کمال معرفت و شناخت کردگار، ایمان به ذات آفریدگار است - کمال اخلاص به ساحت مقدس توحید است - ماهیت فلسفی تمامی متون اسلامی

۴۲. تعریف «مابعدالطبیعه به سیر و حرکت انسان، به‌صورتی که جهانی عقلانی، درست مشابه جهان عینی شود»، برمبنای ...*(آزمون کانون - ۹۳)***مابعدالطبیعه است که منظور از آن شناخت ... با یک ... و رسیدن فیلسوف به ... از جهان هستی می‌باشد.**

۱) روش - کل هستی - دید کلی - تصویری جامع و صحیح ۲) روش - مطلق وجود - دقت کامل - معرفت کل هستی

۳) هدف - مطلق وجود - دقت کامل - معرفت کل هستی ۴) هدف - کل هستی - دید کلی - تصویری جامع و صحیح

*(آزمون کانون - ۹۳)***۴۳. کدام عبارت بیانگر هدف وحی از طرح مباحث وجودشناسی نیست؟**

۱) عرضه‌ی جهان‌شناسی به‌خصوصی که تدبیر در آن فرهنگ اسلامی را به رشد و بالندگی می‌رساند.

۲) عرضه‌ی جهان‌شناسی به‌خصوصی که بیانگر مواضع عملی دین درباره‌ی جهان هستی است.

۳) عرضه‌ی جهان‌شناسی به‌خصوصی که با معرفت فلسفی هم‌افق و سازگار است.

۴) عرضه‌ی جهان‌شناسی به‌خصوصی که بر تفکر و اندیشه در معارف وجودشناسی اصرار دارد.

۴۴. صدرالمتألهین، فیلسوف بزرگ اسلامی، در کتاب ... از ... مطالبی را با این مضمون یادآور شده است که طلب فلسفه در گرو*(آزمون کانون - ۹۳)***عبور از ... به ... می‌باشد و بدون آن فلسفه بی‌معنا و بی‌فایده به نظر می‌رسد**

۱) اسفار اربعه - ارسطو - فطرت اول - فطرت ثانی ۲) اسفار اربعه - افلاطون - فطرت اول - فطرت ثانی

۳) مبدأ و معاد - ارسطو - عقل معاش - تفکر و حقیقت‌جویی ۴) مبدأ و معاد - افلاطون - عقل معاش - تفکر و حقیقت‌جویی

۴۵. مباحث وجودشناسی در معارف الهی ... دارند و ... هستند و خاستگاه فلسفه‌ی اسلامی را باید در ... جست‌وجو کرد.*(آزمون کانون - ۹۰)*

۱) منشأ آسمانی - ذاتاً مهیای تبیین عقلانی - برخورد تاریخی با فلسفه‌های دیگر

۲) منشأ آسمانی - ذاتاً مخالف با معرفت فلسفی - متن و بطن خود اسلام

۳) محتوای فلسفی - ذاتاً مهیای تبیین عقلانی - متن و بطن خود اسلام

۴) محتوای فلسفی - هم‌افق با معرفت فلسفی - برخورد تاریخی با فلسفه‌های دیگر

۴۶. آنچه در نظر فیلسوف در حکم حروف و کلمات است، ... می‌باشد و بیان سیر و حرکت انسان تا جهانی عقلانی مشابه جهان*(آزمون کانون - ۹۰)***خارجی شود، تعریف ... براساس ... آن است و حرمت تعمق و تحلیل در مسائل دینی از سوی ... مطرح گردید.**

۱) هستی موجودات - متافیزیک - روش - معتزله ۲) هستی موجودات - مابعدالطبیعه - روش - اهل حدیث

۳) اشیا و موجودات - متافیزیک - هدف - معتزله ۴) اشیا و موجودات - مابعدالطبیعه - هدف - اهل حدیث

(آزمایشی سنجش - ۹۷)

۴۷. لازمه‌ی ورود به مابعدالطبیعه، ... است؛ مسائل آن به ... مربوط می‌شوند و هدف آن ... است.

- (۱) کنار زدن حجاب عادت - مطلق وجود - شناخت کل هستی
- (۲) تبیین عقلانی اشیا - مطلق وجود - شناخت کل هستی
- (۳) از بین رفتن عقل معاش - مطلق وجود - درک قانون‌های طبیعت
- (۴) تبیین عقلانی اشیا - وجود مطلق - کسب تصویری جامع از جهان هستی

(آزمایشی سنجش - ۹۸)

۴۸. کدام عبارت در مورد مابعدالطبیعه و ماوراءالطبیعه درست است؟

- (۱) مابعدالطبیعه و ماوراءالطبیعه هر دو، علم به هستی است در حالت کلی.
- (۲) مابعدالطبیعه و ماوراءالطبیعه هر دو، نام مرتبه‌ای از هستی و دانش به آن هستند.
- (۳) مابعدالطبیعه مرتبه‌ای از هستی است که فراتر از ماده است و ماوراءالطبیعه، علم به آن است.
- (۴) مابعدالطبیعه، دانشی است که نه تنها ماوراءالطبیعه، بلکه طبیعت را نیز در برمی‌گیرد.

۴۹. گروهی از مسلمانان اهل سنت که تعمق در مبانی دینی را ناروا می‌شمردند، ... و دسته‌ی دیگری که بحث عقلی را جایز

(آزمایشی سنجش - ۹۹)

می‌دانستند، ... نام داشتند. گروه ... به شیعه نزدیک‌تر و از ... بهره‌مند بودند.

- (۱) اهل حدیث - معتزله - دوم - عقل استدلالی
- (۲) اهل حدیث - معتزله - اول - عقل شهودی
- (۳) معتزله - اهل حدیث - اول - عقل استدلالی
- (۴) معتزله - اهل حدیث - دوم - عقل شهودی

(آزمایشی سنجش - ۹۹)

۵۰. کدام گزینه در مورد فلسفه‌ی اسلامی صحیح است؟

- (۱) فلسفه‌ی اسلامی آرای حکمای یونان، به خصوص افلاطون و ارسطو بود که رنگ دینی به خود گرفته بود.
- (۲) به دلیل معارف توحیدی عمیق و عالی مسلمانان، در حقیقت فقط از قرآن و معارف دینی نشأت می‌گرفت.
- (۳) نظام فلسفی نوینی بود که در ضمن ریشه داشتن در معارف دینی، از آرای فیلسوفان یونان نیز برخوردار بود.
- (۴) ترجمه‌ی افکار حکیمان یونانی در سرزمین‌های مسلمان‌نشین باعث شد که آن افکار، به نام فلسفه‌ی اسلامی خوانده شود.